

GEMEENTE HELLENDOORN	
Behand.:	
27 FEB 2014	
A / B Stuk	Trefw.:
Werkpr.:	
Korte aan:	
Trefw. B / N. reeks / V / Vent.	

14INK07397

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**Brief aan de leden**
T.a.v. het college en de raadinformatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft
Bestuurlijke afspraken
clientondersteuning Wmoons kenmerk
ECSD/U201400446
Lbr. 14/010datum
27 februari 2014**Samenvatting**

In deze brief geven we uitleg over de bestuurlijke afspraken die gemaakt zijn tussen VWS, VNG en MEE Nederland ten aanzien van de transitie van de cliëntondersteuning.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft

Bestuurlijke afspraken
clientondersteuning Wmo

ons kenmerk

ECSD/U201400446
Lbr. 14/010

datum

27 februari 2014

Geacht college en gemeenteraad,

Per 1 januari 2015 worden gemeenten op grond van de Wmo 2015 verplicht om cliëntondersteuning als kostenloze algemene voorziening te organiseren voor alle burgers. Zij krijgen daarbij de beschikking over de middelen die nu nog via een landelijke AWBZ subsidieregeling aan de 22 MEE organisaties verstrekt worden voor de cliëntondersteuning van mensen met een beperking. VWS, VNG en MEE Nederland hebben op 21 februari 2014 bestuurlijke afspraken gemaakt om dit onderdeel van de transitie zorgvuldig te laten verlopen.

Cliëntondersteuning is van belang voor mensen die verminderd zelfredzaam zijn en niet goed in staat zelf regie over het eigen leven te voeren. Ze kunnen bijvoorbeeld moeilijk hun hulpvraag verwoorden, hebben beperkt inzicht en overzicht over problemen en mogelijke oplossingen en hebben hulp nodig bij het maken van keuzes. Cliëntondersteuning versterkt de positie van de cliënt, bijvoorbeeld door het helpen met het formuleren van zijn hulpvraag, het maken van keuzes en het oplossen van problemen.

Voor gemeenten heeft cliëntondersteuning door haar levensbrede karakter een belangrijke functie binnen het sociale domein in brede zin. Juist in de context van de decentralisatie van de AWBZ begeleiding, de Participatiewet en de Jeugdzorg naar gemeenten kan cliëntondersteuning door middel van informatie, advies en kortdurende ondersteuning voor burgers ertoe bijdragen om deze decentralisaties te laten slagen.

Cliëntondersteuning in de nieuwe Wmo

In de huidige Wmo hebben gemeenten al een taak op het gebied van cliëntondersteuning. Dit is onderdeel van prestatieveld 3. In de concept Wmo 2015 wordt deze verantwoordelijkheid uitgebreider verwoord. Dit betekent dat de gemeente zijn beleid met betrekking tot cliëntondersteuning opnieuw tegen het licht moet houden om te bezien of deze voldoet aan de nieuwe wettelijke vereisten.

Gemeenten hebben beleidsvrijheid ten aanzien van de invulling van de cliëntondersteuning. De nieuwe Wmo schrijft niet voor hoe de gemeente deze taak moet vormgeven.

Gemeenten moeten ervoor zorgen dat cliëntondersteuning beschikbaar is voor alle cliënten die maatschappelijke ondersteuning nodig hebben of problemen hebben op andere terreinen binnen het sociale domein, bijvoorbeeld op het gebied van jeugd en gezin, werk en inkomen of schuldenproblematiek. Daarbij mag de gemeente zich niet beperken tot de voorzieningen waarvoor zij zelf geheel of gedeeltelijk verantwoordelijk is, maar ook informatie, advies en kortdurende ondersteuning te geven over relevante aanpalende domeinen, zoals zorg, wonen en onderwijs. Het gaat dus om integrale cliëntondersteuning voor alle doelgroepen waarbij ook de bestaande vormen van cliëntondersteuning betrokken worden, waaronder de ouderenadviseurs en de GGZ steunpunten.

De concept Wmo 2015 bepaalt verder dat de cliëntondersteuner moet handelen in het belang van de cliënt. Dit wil zeggen dat hij handelt vanuit professionele autonomie, vergelijkbaar met sociaal raadslieden, maatschappelijk werkers en ouderenadviseurs. Er is geen verplichting om cliëntondersteuning door een derde partij te laten uitvoeren.

Bestuurlijke afspraken

Het doel van de bestuurlijke afspraken is het waarborgen van de continuïteit van de functie cliëntondersteuning en het zoveel mogelijk vermijden van eventuele frictiekosten bij de MEE organisaties. De continuïteit van de cliëntondersteuning heeft zowel betrekking op de per 1 januari 2015 'lopende trajecten' bij de MEE organisaties als op de structurele beschikbaarheid van cliëntondersteuning voor de doelgroep mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking vanaf 2015.

De drie partijen hebben afgesproken dat gemeenten en MEE organisaties voor 1 mei 2014 afspraken maken over de continuïteit van de cliëntondersteuning. In deze afspraken moet onder meer worden opgenomen welk budget de gemeente van plan is te besteden bij de MEE organisatie. Dit zijn geen bindende afspraken. Het is primair bedoeld om de MEE organisaties zo vroeg mogelijk en indruk te geven van de vraag naar hun dienstverlening vanaf 2015. Op deze manier krijgen zij ook zo vroeg mogelijk de mogelijkheid om eventuele maatregelen te nemen om frictiekosten te vermijden. Inkoopcontracten of subsidiebeschikkingen moeten uiterlijk oktober 2014 rond zijn.

Gemeenten zijn niet verantwoordelijk voor de eventuele frictiekosten bij MEE organisaties. Wel is in de bestuurlijke afspraken een gedeelde inspanningsverplichting geformuleerd om deze zoveel mogelijk te vermijden. Dit kan onder meer door afspraken te maken over mens-volgt-werk constructies.

Er is geen verplichting om de cliëntondersteuning bij de MEE organisatie in te kopen. Wel adviseren wij nadrukkelijk om zo vroeg mogelijk in gesprek te gaan met de MEE organisatie in uw gemeente. In veel gemeenten speelt de MEE organisatie al een belangrijke rol in het Wmo beleid. Het is niet in het belang van gemeenten als de kennis en expertise van de mensen van MEE verloren gaat. De ervaring van MEE met cliënten met complexe problematiek kan van grote waarde zijn bij de decentralisatie van de AWBZ begeleiding. Voorbeelden zijn mensen met niet aangeboren hersenletsel (NAH), een verstandelijke beperking, autisme of met een meervoudige handicap. De manier waarop deze kennis wordt benut kan uiteraard verschillend worden ingevuld.

Regionale meerjarige aanpak

Wij adviseren om de gesprekken met de MEE organisaties regionaal op te pakken en daarvoor de jeugdregio's te hanteren. Meer dan de helft van de huidige dienstverlening van MEE is immers voor jeugd.

Vanuit het oogpunt van continuïteit en het behoud van expertise adviseren wij ook om deze afspraken voor meerdere jaren te maken.

Coördinatie Netwerken Integrale Vroeghulp

In de huidige situatie coördineren de MEE organisaties in de verschillende regio's de landelijk dekkende netwerken 'integrale vroeghulp'. Deze netwerken zijn erop gericht om zo vroeg mogelijk ontwikkelingsstoornissen en gedragsproblemen bij kinderen tot 8 jaar te herkennen en te ondersteunen.

Volgens de definitie van de Wmo is dit geen cliëntondersteuning. De middelen die nu via dezelfde landelijke subsidieregeling aan de MEE organisaties worden verstrekt voor dit doel zijn wel onderdeel van het budget dat per 2015 naar gemeenten gaat. Daarom hebben de drie partijen afgesproken dat dit onderwerp ook onderdeel moet zijn van de afspraken die lokaal of regionaal gemaakt moeten worden.

Monitoring en ondersteuning

In het bestaande transitievolgsysteem worden vragen opgenomen die betrekking hebben op de afspraken rond cliëntondersteuning. In april, mei en in oktober van 2014 zal worden bekeken in hoeverre deze afspraken tot stand komen. Waar dit niet of moeizaam lukt kan het ondersteuningsteam decentralisaties ondersteuning bieden.

Gemeenten krijgen gegevens over de MEE doelgroep in hun gemeente. Dit betreft informatie over het aantal cliënten, de verdeling naar geslacht, leeftijd en aard van de problematiek. Deze gegevens worden begin maart aan gemeenten beschikbaar gesteld door de MEE organisaties.

Daarnaast wordt vanuit het transitiebureau Wmo algemene ondersteuning geboden onder meer in de vorm van de publicatie van een informatiekaart en een handreiking. De informatiekaart is reeds gepubliceerd, de handreiking verwachten we op korte termijn. De handreiking zal ingaan op de

keuzes die gemeenten kunnen maken ten aanzien van de inrichting van de cliëntondersteuning.

Vanuit het lopende stimuleringsprogramma cliëntondersteuning worden daarnaast onder meer een aantal praktijkbeschrijvingen gepubliceerd van koppels van gemeenten en MEE organisaties. Deze koppels hebben al een interessante vorm van samenwerking die gericht is op de situatie vanaf 2015 en kunnen dus als inspiratie dienen voor de vormgeving van de cliëntondersteuning in de eigen gemeente of regio.

Financiën

De MEE middelen worden vanaf 2015 onderdeel van het macrobudget Wmo en zijn dus niet geormerkt. Indicatieve informatie over welke bedragen er per gemeente in 2014 in omgaan zal binnenkort beschikbaar worden gesteld aan gemeenten.

In 2015 wordt het macrobedrag grotendeels op basis van aantallen cliënten over gemeenten verdeeld. Dit is een historische verdeling. Er is momenteel een objectief verdeelmodel in ontwikkeling voor de hele Wmo. Vanaf 2016 loopt de verdeling van de MEE middelen mee in dat model en het ingroeipad dat daarbij hoort.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Bestuurlijke afspraken VWS, VNG en MEE Nederland over de transitie van de cliëntondersteuning

21 februari 2014

Inhoud

1 Inleiding	3
2 Achtergrond	3
3 Aanpak transitie	4
3.1 Implementatie cliëntondersteuning op basis van de nieuwe Wmo	5
3.2 Stappenplan transitie MEE-clientondersteuning	5
4 Randvoorwaarden	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.1 Wet- en regelgeving	7
4.2 Financiële kaders en verdeelmodel (verantwoordelijke: VWS)	7
5 Overige afspraken	8
5.1 Monitoring en rapid response	8
5.2 Kwaliteit/deskundigheid	8
5.3 Integrale vroeghulp (IVH)	9
5.4 Communicatie	9

1 Inleiding

Op grond van de huidige Wmo zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bieden van cliëntondersteuning. Ook in de nieuwe Wmo krijgen gemeenten deze taak. Deze nieuwe wet treedt naar verwachting in werking op 1 januari 2015.

Gemeenten bieden dus al cliëntondersteuning voor een groot deel van hun inwoners, waaronder de doelgroep ouderen. Maar voor mensen met handicap voeren in de praktijk 22 MEE-organisaties de cliëntondersteuning uit. Het gaat hierbij om mensen met een verstandelijke, lichamelijke en zintuiglijke handicap al dan niet veroorzaakt door een chronische ziekte of een beperking uit het autistisch spectrum, hun ouders, andere verwanten, verzorgers of vertegenwoordigers. De helft van de MEE-doelgroep betreft jeugd. De MEE organisaties voeren deze vorm van cliëntondersteuning uit op basis van de Regeling subsidies AWBZ. De nieuwe Wmo zal betekenen dat:

- A. Cliëntondersteuning 2015. Cliëntondersteuning wordt op een nieuwe wijze gedefinieerd in de wet. Dat betekent onder meer dat gemeenten er zorg voor moeten dragen dat burgers kunnen worden ondersteund met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdzorg, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen. Daarnaast moeten burgers in het toegangsproces tot voorzieningen een beroep kunnen doen op een cliëntondersteuner die hem bijstaat bij het behartigen van zijn belangen. Dat geldt voor alle doelgroepen.
- B. Transitie middelen MEE-cliëntondersteuning. Gemeenten krijgen de beschikking over de middelen voor cliëntondersteuning die nu nog via de AWBZ-subsidieregeling aan MEE organisaties verstrekt worden.

Doel van de bestuurlijke afspraken is om afspraken tussen de Staatssecretaris van VWS, de VNG en MEE Nederland (verder: MEE NL) vast te leggen over een zorgvuldige transitie van de cliëntondersteuning tegen de achtergrond van naar verwachting per 1 januari 2015 in werking tredende nieuwe Wmo en de daaraan gekoppelde overdracht van MEE-middelen naar gemeenten. Deze afspraken zijn erop gericht dat na de inwerkingtreding van de nieuwe Wmo adequate cliëntondersteuning beschikbaar blijft. De bestuurlijke afspraken gaan niet alleen over de transitie van de cliëntondersteuning voor gehandicapten maar over de cliëntondersteuning voor alle burgers, dus ook voor bijvoorbeeld ouderen en mensen met psychische problemen. Omdat de veranderingen het grootst zijn bij de cliëntondersteuning voor mensen met een handicap krijgt deze vorm van cliëntondersteuning relatief veel aandacht in de bestuurlijke afspraken.

De bestuurlijke afspraken maken onderdeel uit van het Transitieplan Wmo en vormen een bijlage bij het Transitieplan Wmo.

2 Achtergrond

In de brief van 25 april 2013 heeft de Staatssecretaris van VWS zijn visie op de langdurige ondersteuning en zorg verwoord. In de brief wordt cliëntondersteuning geschetst als één van de waarborgen voor cliënten, die onder meer ertoe bijdraagt dat een oplossing wordt geboden die aansluit bij de individuele behoeften en wensen van cliënten. Cliëntondersteuning kan bijdragen aan het slagen van de decentralisaties. Om deze reden worden de AWBZ-gelden voor cliëntondersteuning voor gehandicapten overgeheveld naar gemeenten.

Met de bestuurlijke afspraken wordt gevolg gegeven aan de motie Van 't Wout, Van Dijk, Voortman en Van der Staaij (30 597, nr. 355) waarin de regering wordt verzocht "professionele en informele, laagdrempelige en onafhankelijke cliëntondersteuning wettelijk te borgen en over deze cliëntondersteuning met cliëntenorganisaties, gemeenten en MEE bestuurlijke, kwalitatieve en

eventuele budgettaire afspraken te maken met als doel te bewerkstelligen dat in iedere gemeente deze cliëntondersteuning beschikbaar is vanaf 2015”.

In het wetsvoorstel voor de nieuwe Wmo is in wetstekst c.q. memorie van toelichting onder meer opgenomen:

- Dat cliëntondersteuning onder meer informatie, advies en andere vormen van kortdurende cliëntondersteuning inhoudt die bijdraagt aan zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal, mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdzorg, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen.
- Dat de gemeente er zorg voor draagt dat cliëntondersteuning beschikbaar is en dat bij de cliëntondersteuning het belang van de burger uitgangspunt is.
- Dat de burger een beroep kan doen op informele c.q. formele cliëntondersteuning bij het doorlopen van het toegangsproces tot voorzieningen.
- Dat met het oog op het belang van de cliënt professionele cliëntondersteuners werken op basis van professionele autonomie, vergelijkbaar met sociaal raadslieden, maatschappelijk werkers en ouderenadviseurs.
- Dat de verantwoordelijkheid van de gemeenten voor cliëntondersteuning alle inwoners betreft, dus ook voor mensen met een handicap, en dat om deze reden de betreffende AWBZ-gelden voor cliëntondersteuning worden overgeheveld naar de gemeenten.
- Dat in het Wmo-beleidsplan de beleidsvoornemens worden vastgelegd ten aanzien van onder andere de algemene voorzieningen waaronder cliëntondersteuning.
- Dat de gemeente beleidsruimte heeft in de wijze waarop de functie van cliëntondersteuning wordt vormgegeven.
- Dat voor cliëntondersteuning geen eigen bijdrage gevraagd mag worden.
- Dat de gemeente zorg draagt voor de kwaliteit en de continuïteit van voorzieningen, dus ook de functie cliëntondersteuning voor alle burgers.

In dit document zijn de bestuurlijke afspraken tussen de staatssecretaris van VWS, de VNG en MEE NL vastgelegd. De MEE-organisaties hebben een langdurige subsidierelatie met CvZ op basis van een subsidieregeling (de Regeling subsidies AWBZ), die jaarlijks door het Ministerie van VWS wordt vastgesteld. Gelet op deze subsidierelatie en het gegeven dat VWS verantwoordelijk is voor de regeling en voor een zorgvuldige afbouw van de subsidies per 1 januari 2015 en met inachtneming van bovenvermelde motie, is besloten dat er bestuurlijke afspraken worden gemaakt tussen drie partijen: VWS, VNG en MEE NL.

De implementatie van de bestuurlijke afspraken is onderdeel van de verantwoordelijkheid van het Transitiebureau Wmo, waarbij een apart stimuleringsprogramma voor de cliëntondersteuning wordt opgezet waar MEE NL aan deelneemt. Beslispunten met betrekking tot dit programma zullen worden besproken in (bestuurlijke) overleggen tussen VWS, VNG en MEE NL.

Zowel bij de totstandkoming als de implementatie van de bestuurlijke afspraken over de transitie van de cliëntondersteuning worden de cliëntorganisaties nauw betrokken. Een projectgroep van directeurs VWS, VNG en MEE NL – voorheen belast met het opstellen van de bestuurlijke afspraken – zal daartoe minimaal tweemaal per jaar overleggen met de cliëntenorganisaties. Tevens zullen zij worden betrokken bij het opstellen van handreikingen en andere producten van het Transitiebureau Wmo die een relatie hebben met cliëntondersteuning en bij het stimuleringsprogramma cliëntondersteuning (zie paragraaf 3.1).

3 Aanpak transitie

De aanpak van de transitie is tweeledig. Ten eerste moeten gemeenten beleid maken op cliëntondersteuning voor alle (groepen) burgers. Ten tweede is het daarbij van belang dat de continuïteit van de cliëntondersteuning gewaarborgd is.

Gemeenten hebben al ervaring met cliëntondersteuning voor ouderen en mensen met psychische problemen, maar cliëntondersteuning van mensen met een handicap (de MEE-doelgroep) is nieuw voor hen. Het transitiebureau faciliteert gemeenten en hun samenwerkingspartners bij het maken van beleid op cliëntondersteuning voor alle burgers (zie paragraaf 3.1).

Specifiek voor de groep mensen met een handicap (de MEE-doelgroep) is van belang dat de continuïteit van de cliëntondersteuning gewaarborgd is. Met als basis het beleid van de gemeente doelgroepenbreed bevat paragraaf 3.2 een stappenplan om tot een zorgvuldige transitie van de cliëntondersteuning voor de MEE-doelgroep te komen.

3.1 Implementatie cliëntondersteuning op basis van de nieuwe Wmo

(verantwoordelijke: VWS, VNG en MEE NL)

Gemeenten moeten beleid ontwikkelen voor cliëntondersteuning voor alle doelgroepen, op basis van de definiëring van cliëntondersteuning in de nieuwe Wmo. Activiteiten in dat kader zijn onder meer:

- VWS, VNG en MEE NL publiceren een handreiking over integrale cliëntondersteuning. Deze handreiking gaat in op afwegingen die gemeenten kunnen maken met betrekking tot vormen van cliëntondersteuning, specifieke groepen, de organisatie van de cliëntondersteuning, bekostiging, best practices etc. Deze handreiking is in februari 2014 gereed.
- VWS, VNG en MEE NL faciliteren sinds 1 januari 2013 een stimuleringsprogramma cliëntondersteuning. In het kader van dit programma worden instrumenten ontwikkeld om gemeenten en betrokken partijen te ondersteunen bij de transitie van de cliëntondersteuning. Bron van inspiratie in het programma zijn vijf 'voorbeeldkoppels' van samenwerkende gemeenten en MEE-organisaties. Daarbij wordt ook zo goed mogelijk aangesloten bij de stimuleringsmaatregelen uit het Transitieplan Jeugd.
- In de diverse handreikingen van het Transitiebureau Wmo rond toegang, specifieke groepen etc. zal worden ingegaan op het belang en de rol van cliëntondersteuning.
- In de projectgroep wordt besloten welke andere activiteiten en producten nodig zijn. Dit gebeurt in samenspraak met de cliëntenorganisaties en op basis van signalen uit het veld.
- In algemene zin zal worden aangesloten bij de activiteiten van het Transitiebureau Wmo, zoals bijeenkomsten, masterclasses etc. om kennis te verspreiden met betrekking tot cliëntondersteuning, bijvoorbeeld in de vorm van workshops.

3.2 Stappenplan transitie MEE-cliëntondersteuning

Voor een zorgvuldige transitie van de MEE-cliëntondersteuning zijn de volgende afspraken gemaakt over de te nemen stappen:

- A. *Gemeenten maken afspraken met de MEE-organisaties over de cliëntondersteuning vanaf 2015. Doel van de afspraken is de continuïteit van de cliëntondersteuning voor mensen met een handicap te waarborgen en eventuele frictiekosten bij MEE-organisaties te vermijden.*
- B. *Deze afspraken hebben minimaal betrekking op het jaar 2015. VWS, VNG en MEE NL adviseren echter meerjarige afspraken te maken, gelet op de doelstellingen met betrekking tot continuïteit en vermijden van frictiekosten.*
- C. *De afspraken worden bij voorkeur gemaakt op regionaal niveau. VWS, VNG en MEE NL adviseren gemeenten en MEE organisaties hiervoor de Jeugdregio's te hanteren zoals die zijn vastgesteld in het kader van de Transitiearrangementen voor de Jeugdzorg. Binnen die regio's worden afspraken gemaakt met de MEE-organisaties die daarbinnen werkzaam zijn.*
- D. *Uiterlijk 1 mei 2014 moeten deze afspraken zijn gemaakt.*
- E. *Aan de inhoud van de afspraken worden de volgende eisen gesteld:*

- *Is duidelijk hoe de cliënt gebruik kan blijven maken van cliëntondersteuning (de "beschikbaarheid" conform de nieuwe Wmo)?*
 - *Zijn er afspraken over de organisatie en financiering van de cliëntondersteuning gemaakt (inclusief de bevoorschotting daarvan) en is afgesproken welk budget bij MEE-organisaties wordt besteed?*
 - *Zijn er afspraken gemaakt over afhandeling van "lopende zaken" die per 1 januari 2015 nog in behandeling zijn bij MEE-organisaties?*
 - *Zijn er afspraken gemaakt over vermindering van frictiekosten van MEE-organisaties?*
 - *Zijn er afspraken gemaakt over mens volgt werk (zowel vanuit oogpunt behoud continuïteit als vermijden frictiekosten)?*
 - *Zijn met betrekking tot de netwerken integrale vroeghulp (IVH) afspraken gemaakt over de continuïteit van de coördinatie van deze netwerken? (NB: de netwerken IVH zijn formeel geen cliëntondersteuning in de zin van de nieuwe Wmo. De netwerken worden tot 1 januari 2015 door MEE gecoördineerd op basis van subsidie vanuit de subsidieregeling MEE; deze middelen worden eveneens overgeheveld naar het sociaal deelfonds van het Gemeentefonds).*
- F. Het monitoren van de voortgang bij het opstellen van de regionale transitieafspraken en de implementatie daarvan geschiedt in het kader van het transitie-volg-systeem van het Transitiebureau Wmo. Gemeenten of regio's kunnen waar nodig gebruik maken van ondersteuning door ondersteuningsteams. Tevens kan een beroep worden gedaan op de "ambassadeurs" van het programma "Slim samenwerken" van het Ministerie van binnenlandse zaken en de VNG.*
- G. In ieder geval zal per 1 april en per 1 mei 2014 worden gemonitord. Op basis van de uitkomsten van het transitievolgsysteem per 1 april zal waar nodig ondersteuning aan gemeenten of regio's geboden worden door de ondersteuningsteams, ter bevordering dat uiterlijk 1 mei 2014 afspraken zijn gemaakt tussen gemeenten en MEE-organisaties.*
- H. De uitkomsten van het transitievolgsysteem per 1 mei 2014 zullen - indien deze daartoe aanleiding geven - worden besproken in een bestuurlijk overleg tussen VWS, VNG en MEE NL te houden medio mei 2014. Tevens zullen de uitkomsten worden besproken met de cliëntenorganisaties.*
- I. Als op basis van de uitkomsten van het transitievolgsysteem per 1 mei 2014 blijkt dat de afspraken niet c.q. onvoldoende tot stand zijn gekomen neemt VWS de verantwoordelijkheid op zich om - vooraf gehoord hebbend de VNG en MEE NL - partijen bestuurlijk aan te spreken en de noodzakelijke maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat partijen door middel van afspraken de continuïteit van de cliëntondersteuning borgen en frictiekosten te vermijden.*
- J. In oktober wordt geïnventariseerd of de maatregelen naar verwachting daadwerkelijk leiden tot vermindering van frictiekosten. Indien blijkt dat ondanks alle inspanningen resterende frictiekosten overblijven, neemt het rijk het initiatief om in oktober met VNG en MEE NL te bespreken hoe om te gaan met resterende frictiekosten voor de MEE-organisaties en besluit op basis daarvan over passende maatregelen.*
- K. In de subsidieregeling MEE 2014 is ruimte geschapen voor MEE-organisaties om in dat jaar te kunnen anticiperen op de nieuwe situatie per 2015.*
- L. Ofschoon gemeenten formeel niet verantwoordelijk zijn voor frictiekosten bij MEE-instellingen nemen VWS, VNG en MEE NL in het kader van de bestuurlijke afspraken de inspanningsverplichting op zich om frictiekosten zoveel mogelijk te vermijden.*
- M. VWS, VNG en MEE NL faciliteren het maken van afspraken, onder meer door middel van een handreiking en informatieoverdracht over cliënten van MEE richting gemeenten. Deze faciliteringsproducten dienen tijdig gereed te zijn, dat wil zeggen uiterlijk februari 2014.*

Toelichting op het stappenplan:

- De bestuurlijke afspraken hebben alleen betrekking op de MEE-doelgroep waar immers het meest verandert, niet op de doelgroepen waar de gemeenten al feitelijk de cliëntondersteuning voor uitvoeren.

- Onder continuïteit wordt enerzijds verstaan de continuïteit voor de mensen die op 1 januari 2015 in een lopend ondersteuningstraject van een MEE-instelling zitten en die dat traject bij dezelfde instelling kunnen afronden, anderzijds de beschikbaarheid van de cliëntondersteuning voor genoemde doelgroep in het transitiejaar 2015. Bij voorkeur worden afspraken over een langere periode gemaakt.
- Bij frictiekosten gaat het om eventuele frictiekosten bij MEE-organisaties in verband met eventuele (partiële) afbouw als gevolg van minder contractering door gemeenten dan het budget in het kader van de Regeling subsidies AWBZ. Het gaat om de posten van wachtgelden voor personeel en kosten huisvesting; hierbij wordt dezelfde definitie van frictiekosten gehanteerd als bij de transitie Jeugd (zie Handreiking regionale transitiearrangementen jeugd van 25 juli 2013, paragraaf 2.2).
- Gemeenten maken voor 1 mei 2014 afspraken met MEE-organisaties over de continuïteit van de cliëntondersteuning, waarbij wordt aangegeven welk budget bij de MEE-organisaties wordt besteed. Feitelijke contractering (i.c. subsidiebeschikking) zal vermoedelijk na die datum plaatsvinden. Indien gemeenten besluiten in 2015 ook andere aanbieders in te schakelen voor de cliëntondersteuning voor mensen met een handicap (of taken deels in eigen beheer uit te voeren) dan worden deze afspraken ook opgenomen in de te maken (regionale) afspraken over continuïteit van cliëntondersteuning voor deze doelgroep.
- Uiterlijk 1 oktober 2014 worden conform de regelgeving nieuwe Wmo contracten afgesloten tussen gemeenten en MEE-organisaties c.q. subsidiebeschikkingen geslagen.
- Gemeenten ontvangen (geaggregeerde) beleidsinformatie over de MEE-cliënten in hun gemeente, om welke doelgroepen het gaat en welke dienstverlening MEE thans voor hen inzet. Tevens bevat het informatie over het bedrag dat de betreffende MEE-organisatie in 2014 heeft ontvangen in het kader van de Regeling subsidies AWBZ. MEE stelt deze informatie op, in afstemming met het Transitiebureau Wmo.

4. Randvoorwaarden

4.1 Wet- en regelgeving

A. Wetgevingstraject Wmo 2015 (verantwoordelijke: VWS)

In de nieuwe Wmo zal worden aangegeven wat onder cliëntondersteuning wordt verstaan en wat de taak van gemeenten in dezen is. Voor het wetgevingstraject Wmo 2015 zij verwezen naar het Transitieplan Wmo.

B. Subsidieregeling MEE 2014/beëindiging regeling MEE (verantwoordelijke: CVZ/VWS)

CvZ is verantwoordelijk voor het ontwerpen van de Regeling subsidies AWBZ 2014, waarin het onderdeel met betrekking tot de subsidiëring van de MEE-organisaties, VWS stelt deze regeling vast. In de regeling MEE 2014 is vastgelegd:

- Dat, conform het stappenplan, MEE-organisaties gehouden zijn samenwerkingsafspraken met gemeenten te maken over het jaar 2014. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn afspraken over de voorbereiding voor een zorgvuldige transitie van de cliëntondersteuning per 2015 en de continuïteit van de cliëntondersteuning voor de cliënten.
- Via aanpassingen is geregeld dat MEE-organisaties ruimte krijgen om in het jaar 2014 te kunnen anticiperen op de nieuwe situatie vanaf 2015.
- MEE-organisaties zijn per brief van juli 2013 door VWS/CvZ geïnformeerd over het beëindigen van de MEE-subsidie per 1 januari 2015.

4.2 Financiële kaders en verdeelmodel (verantwoordelijke: VWS)

- Per 1 januari 2015 worden de MEE-middelen toegevoegd aan het sociaal deelfonds van het Gemeentefonds en over gemeenten verdeeld op basis van historische parameters. De budgetten per MEE-organisatie worden in dat jaar toegedeeld naar de gemeenten in de betreffende MEE-regio op basis van de volgende sleutel: 20% op basis van

inwoneraantallen en 80% op basis van cliëntaantallen (peiljaar cliëntaantallen: 2013). Vanaf 2016 worden de MEE middelen verdeeld op basis van het verdeelmodel dat nog ontwikkeld wordt voor het hele sociaal deelfonds.

- Het naar het gemeentefonds over te hevelen bedrag bevat naast de middelen voor cliëntondersteuning ook de middelen voor (coördinatie van de netwerken) Integrale vroeghulp (IVH).
- De MEE-organisaties kunnen hun reserves en overige vermogensbestanddelen behouden, dit is geregeld in de Regeling subsidies AWBZ 2014, onderdeel MEE-organisaties.

5 Overige afspraken

5.1 Monitoring en rapid response

(verantwoordelijke: VWS, VNG)

Onderhavige bestuurlijke afspraken bevatten een stappenplan, waarin de noodzakelijke voorbereidingsactiviteiten van gemeenten, MEE-organisaties en andere partijen omschreven zijn. Deze stappen zullen worden gemonitord via het transitie-volg-systeem van het Transitiebureau Wmo (zie Transitieplan Wmo).

Ook zal via de 'ogen en oren' van het transitiebureau Wmo aandacht zijn voor de transitie van de cliëntondersteuning. Dit betreft onder meer bijeenkomsten en digitale platforms van gemeenten, aanbieders en cliëntenorganisaties in het kader van het programma van de cliëntenorganisaties Aandacht voor Iedereen. De gegevens en signalen uit het transitie-volg-systeem en de organisatie van 'ogen en oren' zullen zowel naar het Transitiebureau Wmo, de projectgroep cliëntondersteuning als naar bestuurlijk niveau worden teruggekoppeld. Op basis van deze signalen kan ondersteuning op maat worden geboden om lokale of regionale knelpunten op te lossen (zie Transitieplan Wmo). Belangrijke monitordata zijn 1 april en 1 mei 2014, de laatste betreft de datum waarop de afspraken tussen gemeenten en MEE-organisaties gereed moeten zijn (zie stappenplan in paragraaf 3.2).

5.2 Kwaliteit/deskundigheid

(verantwoordelijke: VNG, VWS)

- Voor de maatschappelijke ondersteuning in het kader van de Wmo zullen kwaliteitsstandaarden worden opgesteld, ook specifiek met betrekking tot cliëntondersteuning. De VNG zal dit meenemen in de voorbereiding van het kwaliteitstraject (zie Transitieplan Wmo).
- De MEE-organisaties en andere organisaties die cliëntondersteuning leveren worden betrokken bij de op te stellen kwaliteitsstandaarden.
- Partijen achten van belang dat bij de (informele en formele) cliëntondersteuning de juiste (ervarings-)deskundigheid wordt ingezet, passend bij de hulpvraag en de hulpvrager. In de handreiking over de transitie van de cliëntondersteuning zal hieraan uitgebreid aandacht worden besteed.
- Partijen hechten veel belang aan een goede kennisinfrastructuur en behoud van deskundigheid op het terrein van cliëntondersteuning. De discussie over de kennisinfrastructuur is echter een bredere en geldt in ieder geval voor het gehele terrein van de maatschappelijke ondersteuning. De MEE-organisaties en andere organisaties die cliëntondersteuning leveren zullen worden betrokken bij die discussie. Bij de toekomstige kennisinfrastructuur zal specifieke aandacht zal zijn voor cliëntondersteuning.
- Partijen zullen nader overleggen over borging van de kennisfunctie met betrekking tot cliëntondersteuning in de toekomstige kennisinfrastructuur.

5.3 Integrale vroeghulp (IVH)

(verantwoordelijke: VWS, VNG, MEE NL)

Kinderen met een (dreigende) ontwikkelingsachterstand zijn gebaat bij zo vroeg mogelijke signalering. Dan kan Integrale Vroeghulp (IVH) worden ingezet worden. Dit is een multidisciplinaire aanpak waarbij ouders snel gerichte diagnostiek en de juiste begeleiding en ondersteuning krijgen. Eén samenhangend plan voor het hele gezin voorkomt gedragsproblemen bij kinderen. Dit leidt tot goede en preventieve zorg voor jonge kinderen met een (meervoudige) ontwikkelingsachterstand. IVH richt zich op kinderen van 0 tot 7 jaar, met (vermoedelijke) ontwikkelingsproblematiek door een verstandelijke, lichamelijke en/of zintuiglijke beperking, een stoornis in het autistisch spectrum of een chronische ziekte. De zogenaamde zorgintensieve kinderen. In 2013 is over IVH een handreiking gereed gekomen.

De netwerken Integrale Vroeghulp hebben de afgelopen jaren geïnnoveerd met de zeven bouwstenen van Vroeg, Voortdurend, Integraal (VVI). De komende jaren gaat de Taskforce IVH, bestaande uit de kernpartijen BOSK (Vereniging van mensen met een lichamelijke handicap), MEE NL en Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN), met financiering van het Transitiebureau Jeugd (bestaande uit de ministeries van VWS en V&J en de VNG), de regionale netwerken ondersteunen bij de transitie van de jeugdzorg. De regio's hebben een ketennetwerk van vroegtijdige signalering, integrale diagnostiek, gezinsondersteuning, onderwijs en zorg voor kinderen met een (dreigende) ontwikkelingsachterstand.

5.4 Communicatie

(verantwoordelijke: VWS, VNG)

De site www.invoeringwmo.nl is de site waar alle informatie en de voortgang van de transitie van de Wmo, waaronder de cliëntondersteuning, te vinden is voor professionals en bestuurders. De informatie aan de burgers over de transitie van de cliëntondersteuning loopt mee in de communicatie over hervorming van de langdurige zorg. De diverse partijen, waaronder MEE NL, zullen daar nauw bij worden betrokken.